

La catedral de París

Dissabte passat vaig seguir la cerimònia de reobertura de la catedral de Notre-Dame a París, cinc anys després de l'incendi que gairebé la va destruir. A Tortosa es va viure un acte similar el 13 de maig del 2022 amb la benedicció de la rehabilitada façana barroca de la catedral de Santa Maria i l'obertura de la porta; la presència del nunci del Papa, d'una desena de bisbes i també de les autoritats civils li van donar un significat transcendent.

Josep Bayerri Raga
periodista

Durant els darrers dies havia llegit els comentaris dels diferents periòdics; la major part de la premsa francesa remarcava el vessant social expressat amb el compromís de la ciutadania del país per recuperar l'edifici; no sol per ser patrimoni de la humanitat i pel seu valor religiós, cultural i històric sinó per esdevindre un dels símbols de la seua pròpia consciència col·lectiva. Les catedrals a França són propietat de la República. Per als parisencs, Notre-Dame és la catedral de la seua ciutat com per als tortosins Santa Maria (Notre-Dame) ho és de la seua.

Havia estat diverses vegades a París, però eren viatges a "preu fet", amb pressa i programació establerta. La primavera de 1988 em mouria per França en un viatge de treball. Com tenia temps vaig avançar l'arribada per a estar uns dies vagant per París sense previsió. El

primer dia fou a Notre-Dame; era diumenge i hora de culte. La comitiva religiosa va entrar pel passadís central; encensar-hi, la creu processional, el llibre dels evangelis i el bisbe oficiant, mentre l'orgue interpretava el salm 117 "Laudate Dominum omnes gentes" amb música de Jaques Berthier. Fou emocionant tota la missa; tornaria l'endemà per a gaudir la meravella de l'orgue. Ara alguns dies escolto el "Laudate" de Tetze gravat a Notre-Dame

Les catedrals impressionen sempre. En primer lloc, per la seua situació a espais emblemàtics amb orígens que tenen connotacions de vegades màgiques als mateixos indrets que avui ocupen les actuals basíliques cristianes. Bastides inicialment durant l'època del gòtic, hi havia les seues precedents esglésies romàniques, a la península Ibèrica les mesquites àrabs, anteriorment les basíliques visigòtiques, fins i tot els temples romans i els primitius llocs de culte ibèrics. Les catedrals de Barcelona i la de Torto-

La catedral de Tortosa, dedicada a Santa Maria, com Notre-Dame de París, és el símbol de la unitat de la gent de l'antiga Il·lcavona.

sa, com moltes altres a la Mediterrània, ocupaven el solar que havia aconillat el temple principal al fòrum romà dedicat a la triada capitolina (Júpiter, Juno i Minerva). Estava situat just al centre de la població a l'encreuament del cardo i el decumanus; a Tortosa els carrers Ciutat i Croera, de nord a sud i Taules velles i Doctor Ferran, de llevant a ponent.

Les catedrals són monuments vius; al llarg dels segles han sofert

tota mena de situacions, algunes al límit de la destrucció com ha sigut el cas de la catedral de París i la de Tortosa durant la Guerra. Malgrat tot sempre han reeixit, són testimonis de la història. Ara la reconstrucció de la basílica de París ha permès descobrir elements que estaven abandonats o coberts per noves actuacions al llarg dels segles; a Tortosa, les excavacions de fa pocs anys davant de la façana prin-

cipal de la seua van treure a la llum restes de la catedral visigòtica i l'arquitecte Joan Abril, el 1884, feia esment de làpides, mosaics i altres elements de la Dertosa romana situats a la base de les columnes i al subsol de la façana barroca.

Però en la majoria dels casos les catedrals són el referent de les ciutats que les acullen. Sovint són els edificis més importants per la seua situació urbana, les seues dimensions, valor artístic, com a centre de culte principal de l'Església catòlica local (la diòcesi) i càtedra magistral de la seua autoritat (el bisbe). Més enllà del seu valor religiós, les catedrals tenen també un valor cívic, i com a tals pertanyen al conjunt de la comunitat local i fins i tot nacional, com digué el president Macron en referir-se a Notre-Dame com a signe d'identitat de la ciutat de París i fins i tot de la República. En el cas de Tortosa, a més de la seua projecció local, la catedral té la importància cívica de ser el punt de trobada que dona continuïtat a la col·lectivitat de la Il·lcavona, hereva de la tradició del poble ibèric que s'estenia des del Coll de Balaguer fins al Maestrat i que va tindre continuïtat al llarg dels segles en el marc territorial del bisbat de Tortosa. La diòcesi tortosina, que encara continua molt viva, ha estat la base de moltes coses comunes, com ara la parla dialectal, l'economia i la història i, darrerament, la consciència de ser quelcom propi i diferent. ■